

Kontaktperson

Miljöavdelningen

Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

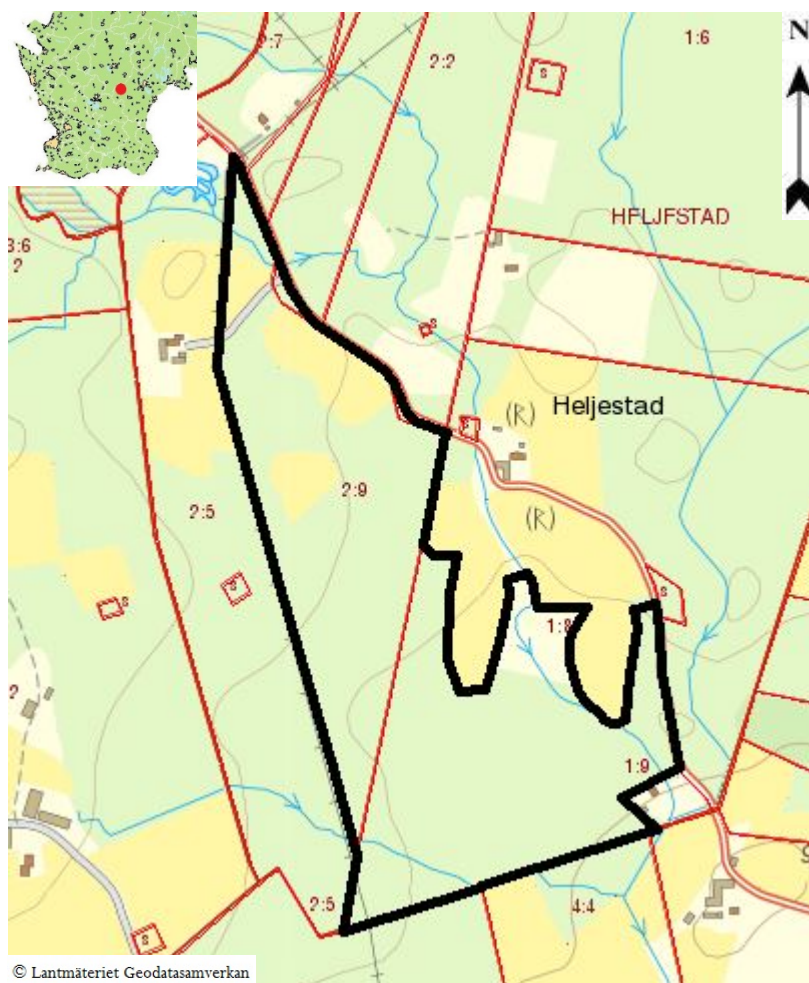
Beslut om bildande av naturreservatet Heljestad i Kristianstads kommun, Skåne län

Beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

Med stöd av 3 § Förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, (bilaga 3).

Naturreservatets avgänsning. Skala 1:10 000

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Heljestad
Kommun	Kristianstad
Natura 2000 ID	-
Gränser	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	Heljestad 2:9, del av Heljestad 1:8, 2:2 och 2:3 Kristianstads kommun
Markägare	Naturvårdsverket och Enskild
Läge	Cirka 17,4 km väster om Kristianstad
Kartblad	Topografiska kartan: 3D SO Kristianstad Ekonomiska kartan: 3D 2f
Koordinater	X 430060, Y 6207520 (SWEREF 99TM)
Naturgeografisk region	Nr 7, Skånes sediment och horstområde
Vegetationszon	Nemorala zonen (södra lövskogsregionen)
Inskrivna nyttjanderätter	Uppgifter finns i akten
Gemensamhetsanläggningar	Uppgifter finns i akten
Areal	Cirka 24,1 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen Skåne

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och lövsumpskog och bryn med dess biologiska mångfald ska bevaras och återställas. Områdets slätteräng ska bevaras och återställas. I området förekommande värdefulla livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas och återställas. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara och utveckla lövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Ej transportera ut lövved,
- Tillse att det inte förekommer gran inom området,
- Bevara och utveckla området lövsumpskog,

- Bevara och restaurera områdets slåtteräng,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Inplantera för området lämpliga hotade och sällsynta arter, i synnerhet arter kopplade till ädellövskog,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för friluftslivet.

¹ Arter som förekommer i Rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter,

² Arter som är förtecknade enligt Artdatabanken som rödlistade i Sverige.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, muddra, rensa, dika, fylla ut, eller annan markberedning,
2. uppföra ny byggnad, mast, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
3. anordna upplag annat än tillfälligt för områdets skötselbehov,
4. avverka träd och buskar, gallra, röja, ta bort dött träd eller vindfälle eller på annat sätt påverka vegetationen,
5. åstadkomma körskador,
6. använda kemiska bekämpningsmedel, eller sprida konstgödselmedel,

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. genomförande av försiktig naturvårdsinriktad röjning och gallring, där alla lövträdsstammar ligger kvar i naturreservatet, enligt bilaga 2,
4. restaurering och skötsel av ängsmark, innefattande slåtter, bränning, röjning, enligt bilaga 2,
5. borttagande av främmande eller invasiva arter,
6. förvaltarens inplantering av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i naturreservatet,
7. utförande av åtgärder för, av förvaltaren, utpekade arter,
8. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,
9. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. medföra hund eller annat husdjur som ej hålls i fysiskt koppel,
3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar,
4. avsiktligt bryta sönder eller insamla och bortföra död ved,

Det är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

5. samla in ryggradslösa djur, t.ex. skalbaggar,
6. utplacera främmande föremål (tex geocachar eller dylikt).

Vidare är det förbjudet utan förvaltarens godkännande att:

7. anbringa tavla, skylt, snitsel, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-9.

- normalt underhåll av befintliga vägar eller nedtagning av för allmänheten farliga träd (längs med vägar, leder, rastplatser etc.).
- drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt av vid tidpunkten för detta beslut befintliga nyttjanderätter, vägar, ledningar och anläggningar, tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och teledistributör. Inför utförande av arbete, som kan påverka mark- eller vegetation, ska samråd ske med länsstyrelsen. Vid akut underhållsåtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts.

För föreskrifterna gäller följande undantag:

- A1 gäller ej plöjning av åkermark markerad på bilaga 2.
- A4 gäller ej markägaren till Heljestad 1:8 siktröjning av sly inom område markerat på bilaga 3.
- C2 och C7 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagsstiftningens bestämmelser.
- C3 gäller ej för insamling av enstaka beläggsexemplar under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna eller att arten är klassad som rödlistad samt att inrapportering sker av fyndet till Artportalen.
- C5 gäller ej håvning, handplockning eller annan selektiv metod, som inte förstör djurets livsmiljö, med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Enstaka exemplar får samlas in under förutsättning att det inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna och att fällor inte används samt att arten rapportera till Artportalen.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Naturreservatet Heljestad ligger i området mellan Nävlingeåsen och Vramsån. Berggrunden ligger i gränsområdet mellan granit och gnejs och jordarten av sandig morän.

Biologiska bevarandevärden

Kalkpåverkan och det rörliga grundvattnet ger upphov till en rik flora. Trädskiktet utgörs i stora delar av en ovanlig blandning mellan ask och avenbok. I östra delen finns en rik trädslagsblandning av ek, lind, avenbok, fågelbär. Många av träden är över 110 år gamla och mängden död ved är riklig, det är framförallt ask som dukat under av askskottssjukan. I norra delen av området finns också ett antal mycket grova bokar, varav några utgör mycket tydliga tecken på ett tidigare mer öppet landskap. Krontaket i den västra delen av området är tämligen slutet även om luckor finns. Den yngre trädgenerationen här utgörs främst av bok. I den östra delen är krontaket något mer luckigt. Fuktdrag och mindre källsprång inom området har resulterat i att det växer rikligt med mossa, på trädstammar bl.a. fjällmossa, platt fjädermossa, guldlocksmossa (signalarter) och på stenar. Noterade signalarter är kantarellmussling, glansfläck och gammelgranslav. Vidare finns fjälling filtlav, blåsippa, skogsbräsma, gullpudra, myskmadra, skärmstarr, lundarv, bäckbräsma, ramslök, storrams, Marie nycklar, tvåblad, ormbär skogsbingel, gulplister, lungört, kärrviol, skogsstarr, harsyra, Sankt Pers nycklar och tandrot. Den hotade mindre hackspetten (NT) häckar i området och spillkråka (NT) födosöker, främst vintertid. Spår har påträffats av skalbaggen bokborre. I östra delen finns en ängsmark som hävdats under mycket lång tid och där det växer rikligt med smörbollar (ängabollar).

Friluftsvärden

Området synes inte nyttjas i någon högre utsträckning för rekreation i dagsläget.

Skäl för beslut

Enligt 7 kap 4 § miljöbalken (MB) får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap 5 § MB skall skälen i ett beslut om att bilda naturreservat anges. I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot

bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen meddela beslut om detta.

Enligt 7 kap 6 § MB får länsstyrelsen eller kommunen, om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Enligt 7 kap 30 § MB regleras föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området. Sådana föreskrifter får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I de fall kommunen beslutar om skydd av ett område får den meddela sådana föreskrifter.

Länsstyrelsens bedömning

Det föreslagna naturreservatet har naturvärden och har potential att få ännu högre naturvärden. Det föreslagna naturreservatet har angivits som skyddsvärt från kommunal nivå:

- **Hotade arter:** Inom området har ännu så länge enbart mindre hackspett (NT) och spillkråka (NT) påträffats.
- **Nyckelbiotop:** Delar av området torde vara nyckelbiotop.

Ett permanent skydd av området som naturreservat medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för

friluftsliv samt återställa och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter bör området avsättas som naturreservat.

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör den bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att det inte innebär något allvarligt försvårande av områdets utnyttjande i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten.

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter (bilaga 5) och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

C-föreskrifterna gäller omedelbart, även om de överklagas.

Ärendets handläggning

Fastighetsägaren till Heljestad 2:9 inkom år 2014 med anmälan enligt KOMET programmet med önskan om att förordna fastigheten som naturreservat.

Naturvårdsverket förvärvade fastigheten i oktober 2016.

Länsstyrelsen har upprättat förslag till syfte, föreskrifter och skötselplan och remitterade detta år 2016. Angränsade markägare inkom då med önskemål om att lägga till ytterligare mark till naturreservatet.

Markägaren till Heljestad 1:8 har undertecknat avtal om intrångsuppgörelse år 2017 och markägaren till Heljestad 2:2 och 2:3 har sålt del av sin mark till Naturvårdsverket år 2018.

Fastighetsreglering med del av fastigheterna Heljestad 2:2 och 2:3 avses ske till Heljestad 2:9.

Ärendet har remitterats. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden finns i bilaga 5.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 4.

Förvaltning

Länsstyrelsen Skåne är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med länsstyrelsen, markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning enligt 27§ förordningen om områdesskydd. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 7.

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit, miljödirektör Annelie Johansson, naturvårdsdirektör Cecilia Backe, enhetschef enheten för samhällsplanering Kajsa Palo, länsassessor Ann Westerdahl och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Ola Melin

Johan Johnmark

Bilagor

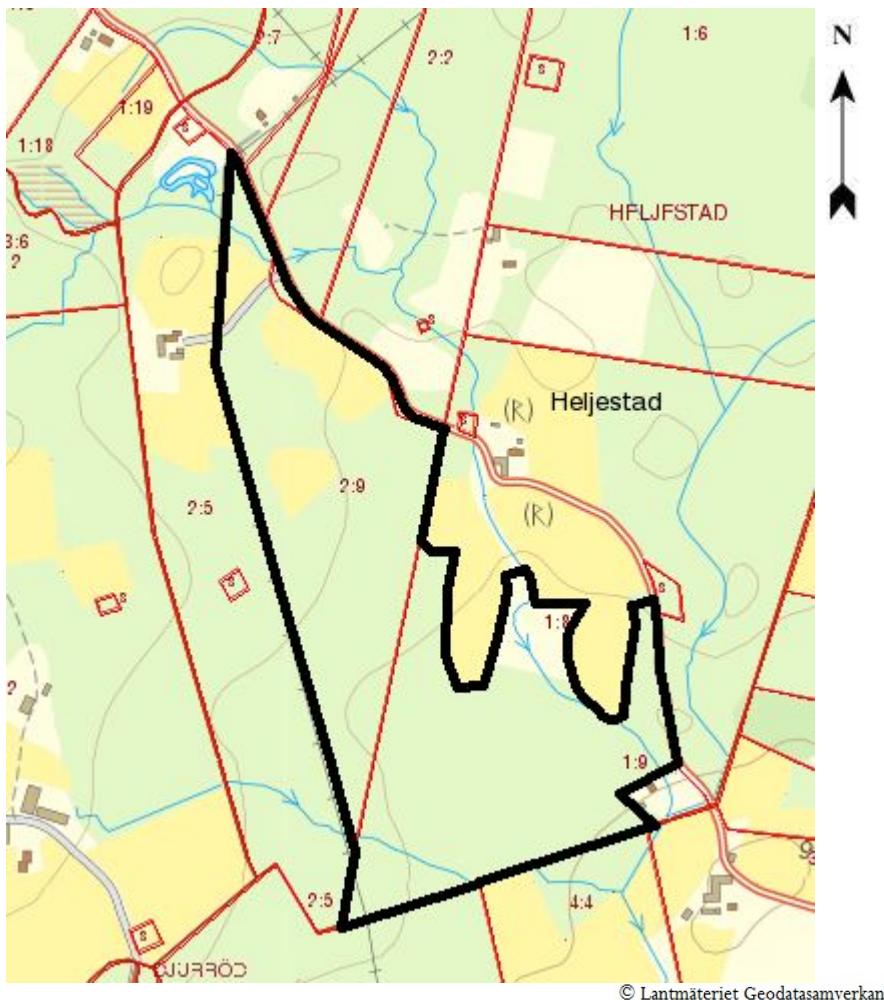
1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Skötselplan
4. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden
5. Sändlista
6. Hur man överklagar

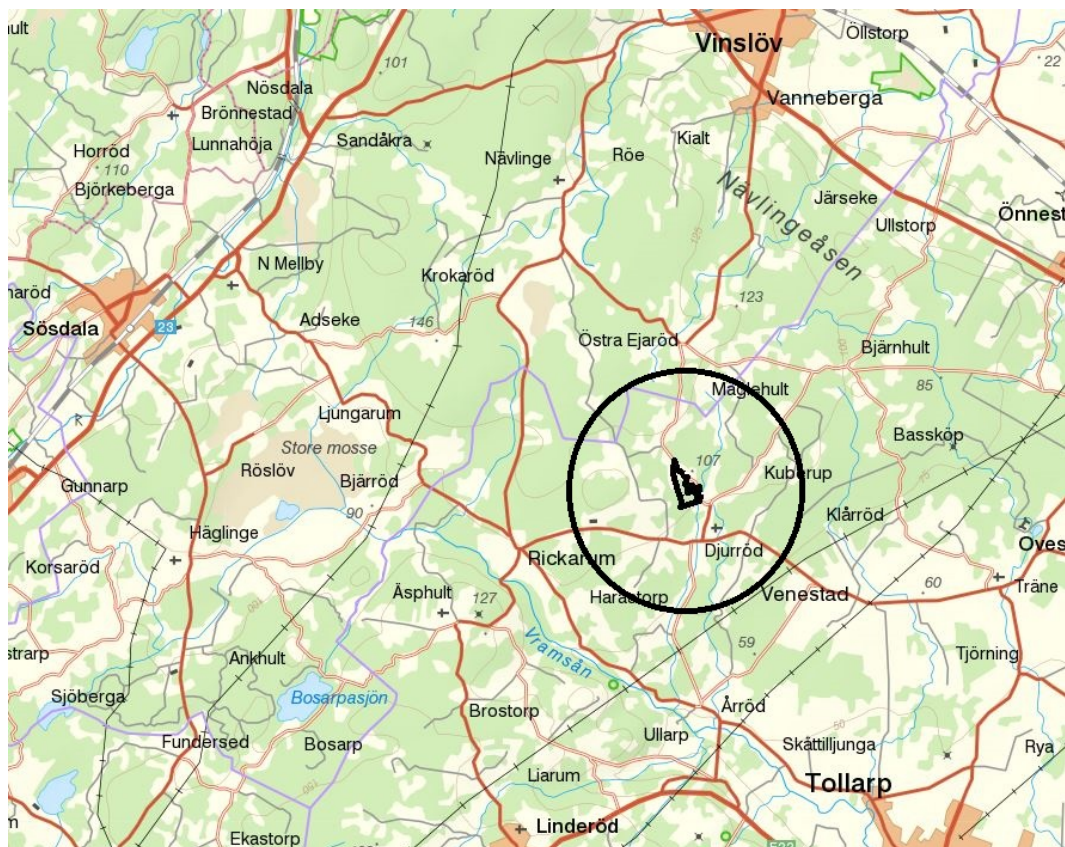
Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 1. Karta med naturreservatets avgränsning

Tillhör beslut den 19 april 2018 om bildande av naturreservatet Heljestad i Kristianstads kommun.

Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan. Skala 1:10 000.

Översiktskarta med en svart ring kring naturreservatet. Skala 1:100 000

Kontaktperson

Miljöavdelningen

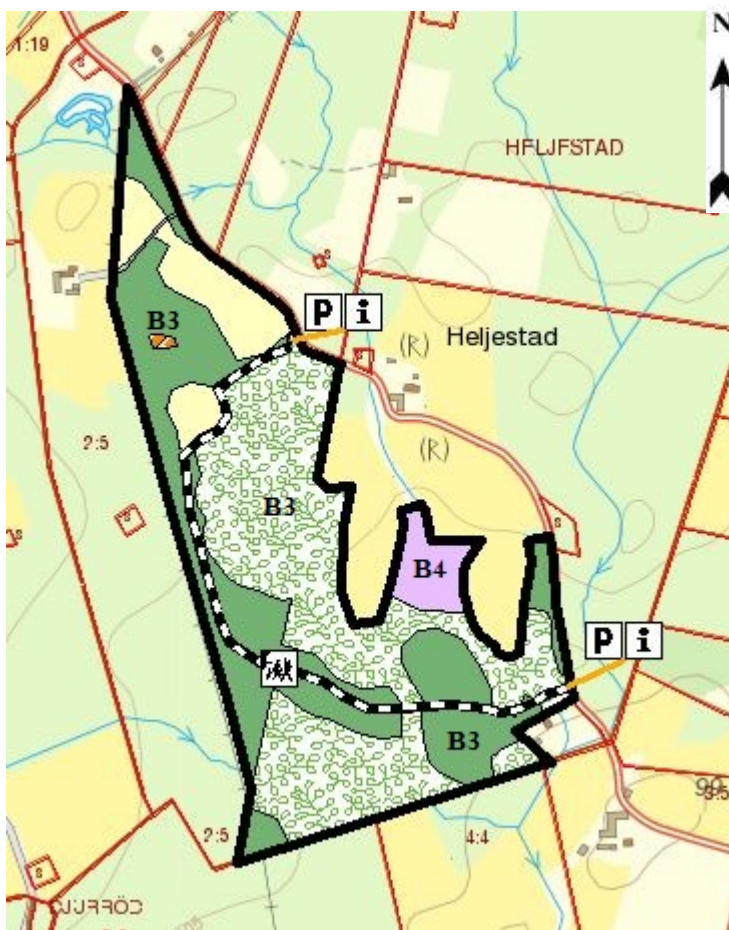
Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Tillhör beslut den 19 april 2018 om bildande av naturreservatet Heljestad i Kristianstad kommun.

Område B3 gäller föreskrift B3

Gula områden = Åkermark avser undantaget till föreskriften A1.

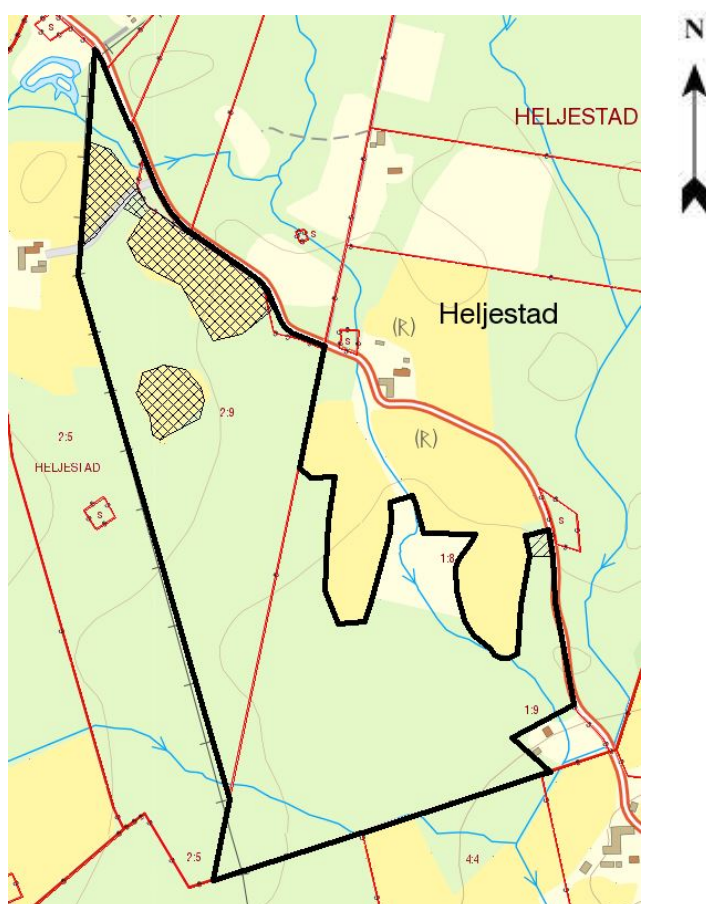
P och I avser anläggningar

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 3. Karta med markerade undantag från föreskrifter

Tillhör beslut den 19 april 2018 om bildande av naturreservatet Heljestad i Kristianstad kommun.

Skrafferade områden gäller undantag från föreskriften A1, plöjning av åkermark
Rastrerat område gäller undantag från föreskriften A4 där markägaren till
Heljestad 1:8 får siktröja sly.

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Förslag till skötselplan

Tillhör beslut den 19 april 2018 om bildande av naturreservatet Heljestad i Kristianstads kommun.

Innehållsförteckning

Inledning	3
2.1 ALLMÄN BESKRIVNING OCH BEVARANDEVÄRDEN	3
2.1.1 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria.....	3
2.1.2 Vad kan påverka området negativt?.....	6
3 ÖVERSIKT AV MÅL, SKÖTSELÅTGÄRDER OCH PLANERAD MARKANVÄNDNING	6
3.1 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	6
4 SPECIFIKA MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDENA	6
4.1 Skötselområde Ädellövskog restaurering som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog, cirka 9,2 hektar.....	6
4.1.1 Beskrivning	6
4.1.2 Bevarandemål	7
4.1.3 Skötselåtgärder	7
4.2 Skötselområde Ädellövskog – restaurering cirka 0,05 hektar.....	8
4.2.1 Beskrivning	8
4.2.2 Bevarandemål	8
4.2.3 Restaureringsåtgärder.....	9
4.3 Skötselområde Ädellövsumpskog cirka 4,2 hektar.....	9
4.3.1 Beskrivning	10
4.3.2 Bevarandemål	10
4.3.3 Restaureringsåtgärder.....	10
4.3.4 Skötselåtgärder	10
4.4 Skötselområde Äng cirka 1 hektar	10
4.4.1 Beskrivning	10
4.4.2 Bevarandemål	10
4.4.3 Skötselåtgärder	11
4.5 Skötselområde Åker cirka 2,3 hektar.....	11
4.5.1 Beskrivning	11
4.5.2 Bevarandemål	11
4.5.3 Skötselåtgärder	11
5 FRILUFTSLIV	12
5.1 Tillgänglighet, parkering, leder och informationsskylt	12
5.2 Vandringsled	12
5.3 Utmärkning av naturreservatets gräns	12
6 JAKT OCH FISKE.....	12
7 TILLSYN	12
8 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	12
8.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder.....	12
8.2 Revidering av skötselplanen	12
9 KOSTNADER OCH FINANSIERING	12
9.1 Ekonomisk utredning.....	12
9.2 Finansiering av förvaltningen	13

10 KOSTNADSANSVAR OCH PRIORITERINGAR.....	13
11 RÖDLISTADE ARTER ENLIGT ARTDATABANKEN 2010.....	14
12 KÄLLOR.....	14
12.1 Kartor.....	14
12.2 Litteratur.....	14
BILAGOR	
A. Skötselområden	
B. Mål och anläggningar	

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel- vilken redovisas i detta dokument

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

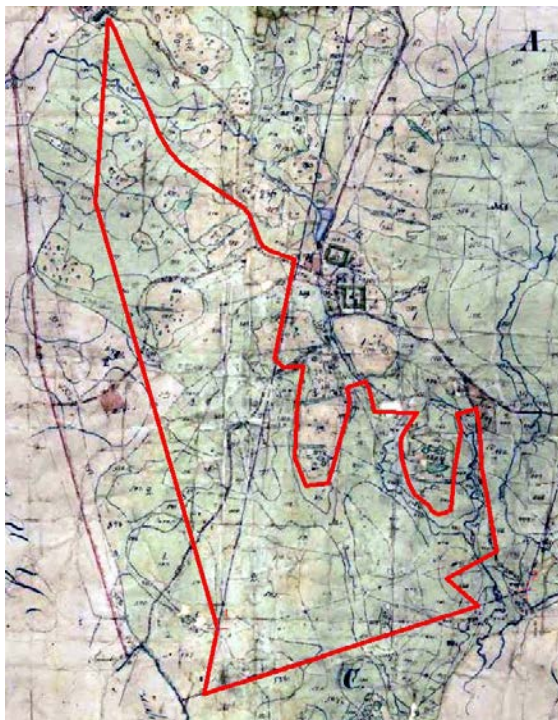
Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl. a. naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

2.1 Allmän beskrivning och bevarandevärden

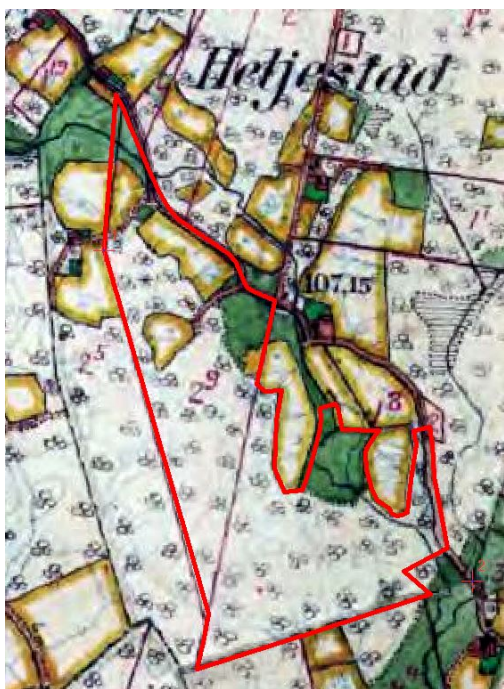
Allmän beskrivning och bevarandevärden återfinns i själva beslutet om bildande av naturreservatet.

2.1.1 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Området ligger i en bygd som har nyttjats av människan sedan lång tid tillbaka. Vid tiden för laga skifte år 1845 benämndes området i huvudsak som Store Wång – Storängsbackarna.

Laga skifteskartan från 1845. Socknen benämndes då Heljesta. Flera av delområdena går tyvärr ej att tyda och en sida av med beskrivningar saknas. Ett av de större områdena är dock benämnt Store Wång – Storängsbackarna. Av kartan framgår att området utgörs av inägor och ängsmark.

Häradsekonomska kartan från år 1926-34 visar att området har blivit skogsbevuxet med lövträd. Troligen upphörde ängsbruket under 1860-70 talet. Djuren gick dock kvar på skogen fram till 1950-talet enligt markägaren. Kvarvarande ängsmark på häradsekonomska kartan utgörs endast av del av dagen ädellövsumpskog utmot vägen. Den mindre åkermarken inne i skogen utgörs av åker även då.

Flygbilden från år 1947 visar att området i huvudsak var bevuxet med skog.

Ortofoto från år 2016 uppvisar inte stor skillnad gentemot flygbilden från år 1947 mer än att skogen har blivit tätare.

2.1.2 Vad kan påverka området negativt?

- Avverkning eller röjning av träd som hyser sällsynta eller rödlistade arter.
- Bortförande av död ved.
- Avvattnings eller uttorkning av lövsumpskogen, pga avverkning av omgivande skog.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

- Successiv gallring i befintlig ädellövskog i syfte att skapa en flerskiktad ädellövskog som är rik på grova träd och död ved bl.a. i form av stående träd, högstubbar och lågor, både solbelysta och skuggade. Höga grova solbelysta högstubbar har bäst förutsättning för att hysa flest rödlistade arter. Skapa röthål.
- Skapa undertryckta, senvuxna träd i synnerhet bokar.

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

Naturresevatet har delats in i fem olika skötselområden.

4.1 Skötselområde Ädellövskog restaurering (som ska övergå till naturskogslignade ädellövskog), cirka 9,2 hektar

4.1.1 Beskrivning: Två områden som i huvudsak är bevuxna med avenbok, ek, ask, lind samt ett sparsamt visst inslag av alm. Det nordligaste området är cirka 0,6 hektar och träden är cirka 60-70 år gamla, med ett stort inslag av al kring den lilla bäcken. I det södra området är träden över 110 år gamla. Här finns även ett inslag av bok, lind, björk och rönn. Buskskiktet domineras av hassel, uppväxande bokar och enstaka hagtorn. Avenboken verkar inte reproducera sig. I norra delen av det större området finns sju mycket grova bokar och även ett antal granar, granuppslaget är mycket lågt. Området är på väg mot ett naturskogslignande tillstånd, även om de har lång väg kvar. Det har inte bedrivits något rationellt skogsbruk på fastigheten, vilket tillsammans med askskottsjukan har medfört att mängden död ved är tämligen hög. De signalarter som har påträffats är kantarellmussling, glansfläck och gammelgranslav. Vidare finns fjälling filtlav, blåsippa, skogsbräsa, myskmadra, skärmstarr, lundarv, ramslök, storrams, Jungfru Marie nycklar, tvåblad, ormbär skogsbingel, gulplister, lungört, kärrviol, skogsstarr, harsyra, Sankt Pers nycklar och tandrot. Den hotade mindre hackspetten (NT) häckar i området och spillkråka födosöker, främst vintertid. Spår har påträffats av skalbaggen bokborre som lever på död ved uppe i trädkronorna. I den norra delen finns en ruin av en gård som brann ner kring år 1916.

Avenbok, ek, ask och bok växer om vartannat. En av de sju grövre bokarna i norra delen av området.

I de torrare områdena dominerar ek med underväxt av hassel. Inom Heljestad 1:8 finns rikligt med lind

4.1.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad ädellövskog med gamla träd, bestående av främst avenbok och ek med inslag av bok, ask, lind, björk och rönn. Buskskiktet ska främst bestå av hassel.
- Yngre träd ska ej växa in i kronorna på de sju stycken grova bokarna.
- En rik lundflora bestående bl.a. av liljekonvalj, skogsbingel och blåsippa.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha. Tillförseln av död ved bör ligga kring 1-2 kbm/ha och år.
- Bevarande av fältskiktet är högre prioriterat än rikligt med död ved.
- Gran eller andra för området främmande trädslag ska ej förekomma inom skötselområdet.

Bevarandemålet är ej uppnått, pga den bristande mängden död ved och sned åldersfördelning.

4.1.3 Skötselåtgärder:

- Avverkning av lövträd för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved. Avverkningarna bör inte överstiga den årliga tillväxten (år 2014 cirka 8 skM³/ha/år). Skapande av död och döende ved, träd med rödlistade arter får ej ringbarkas eller fällas.

- Successiv gallring för att gynna fältskiktet. Gallringen bör främst ske genom ringbarkning, eftersom ris och ved då hamnar på marken vid olika tidpunkter, vilket kommer att gynna fältskiktet. För området grova träd får ej ringbarkas. Stämpling ska ske under vår/försommar för att tydligare kunna avgöra var fältskiktet behöver mer ljus någonstans. Ringbarkning och röjsågsarbeten ska ske under höst/vinter för att minska störningen för häckande fåglar.
- Tillse att hasseln ej skuggas ut.
- Träd eller grenar som utgör fara vid väg får tas ner. Gamla träd sparas så långt som möjligt vid eventuella säkerhetsåtgärder och ställes som högstubbar vid ev nedtagning. Trä
- Ringbarkning av gran. Røjning av uppkommande gran.
- Tillse att förhållanden skapas så att senvuxna träd kan uppkomma.
- Inplantering av arter som lever i andra naturskogsliknade ädellövskogar i södra Sverige får ske (även om detta inte är ett prioriterat område då det ej ligger vid någon värdekärna).
- Markägaren till Heljestad 1:8 får siktröja sly från markväg till åker och norrut inom sydöstra spetsen av naturreservatet, på en sträcka av cirka 30 meter.

4.2 Skötselområde Ädellövskog - restaureringsmark, 0,05 hektar

4.2.1 Beskrivning:

I området finns en mindre plantering av gran, som är cirka 80 år gammal. Området har enbart lagts i ett eget skötselområde för att åtgärden ska bli utförd.

Ett fåtal granar finns i området

4.2.2 Bevarandemål:

- Samma som för skötselområde "Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog".

Bevarandemålet bedöms i stort vara uppnått om cirka 120 år.

4.2.3 Restaureringsåtgärder:

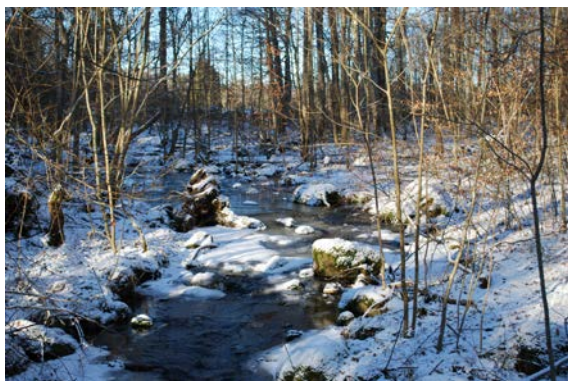
- Successiv ringbarkning av granen, med beaktande av skogsvårslagens krav på högsta tillåtna mängden kvarlämnad barrved.
- Själsådd av lövträd.
- Rökning av träd, där i synnerhet uppväxande rönn ska sparas.

När all ringbarkning är genomförd och lövträden börjat komma upp (cirka 15 år) ska skötselområdet övergå i skötselområde ädellövskog.

4.3 Skötselområde Ädellövsumpskog, cirka 11,3 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Ädellövsumpskog, bestående av cirka 110 årig ask, klibbal saknas helt inom Heljestad 2:9. Inom Heljestad 1:8 växer både klibbal, björk, ask och asp. Området är delvis mycket svårframkomligt pga mängden död ved av ask. Bäckar, fuktdrag och mindre källsprång inom området har resulterat i att det växer rikligt med mossa, på trädstammar bl.a. fällmossa, platt fjädermossa, guldlocksmossa (signalarter) och på stenar. Längs med vattendragen växer bl.a. gullpudra och bäckbräsma. Tidigare har här även, enligt tidigare markägare till Heljestad 2:9, vuxit rikligt med kabbeleka.

En bäck rinner genom lövsumpskogen

Merparten av asken är angripen av askskottssjukan (2016)

Björkdomierad del söder om ängen på Heljestad 1:8

4.3.2 Bevarandemål:

- Olikåldrig ädellövsumpskog bestående av ask.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska få följa den naturliga rytmen, då asken i Skåne är drabbad av askskottssjukan.

4.3.4 Skötselåtgärder:

- Röjning av eventuellt uppkommande gran eller andra främmande träd- eller buskar. I övrigt inga åtgärder. För närvarande finns inget skötselbehov då gran saknas.

4.4 Skötselområde Äng cirka 1 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Mindre område som nyttjats som äng under lång tid. I filmen ”Djurröd sockenfilmen från 1951” finns en sekvens där nuvarande markägare, Bo-Ingvar Jönsson, som ung påg kommer med fika korgen till slätterkarlarna på ängen. Ängen har tills för något år sedan hävdats. På ängen lär det växa bl.a. rikligt med smörboll (ängaboll). Området har stor betydelse som pollen och nektarkälla för många insektsarter som lever i skogen.

Ängen mot söder

Ängen mot norr (gården i bakgrunden)

4.4.2 Bevarandemål:

- Vällävdad ängsmark som är rik på blommande örter, däribland smörboll.
- Hydrologin ska bevaras ostörd.

Bevarandemålet är ej uppnått pga utebliven hävd.

4.4.3 Skötselåtgärder:

- Årlig slåtter med skärande redskap i slutet av september när fjärlssäsongen är över. Höet ska bärgas och ska helst transporteras bort från naturreservatet om det inte är möjligt får höet läggas i bunke i anslutning till lövsumpskogen.
- De år slåtter av något skäl inte har utförts får området vårbrännas. Bränning bör, för att reducera förlust av fjärlsskokonger, endast ske på cirka halva ytan/år.

4.5 Skötselområde Åker cirka 2,3 hektar

4.5.1 Beskrivning:

I samband med Naturvårdsverkets fastighetsförvärv ingick odlade område, vilka de senare åren nyttjats som vall. Den odlade ytan medför långa bryn som är viktiga för en mängd fåglar och insekter. Om utarrendering av marken för odling alternativt bete ej skulle vara möjlig synes det inte finnas något annat alternativ än att låta dessa marker återgå till skogsmark. Då det ej är försvarbart att avsätta skötselmedel, med befintliga begränsad medels tillgång, för dessa markers upprätthållande.

Odlad mark inne i skogen

Odlad mark i anslutning till vägen

4.5.2 Bevarandemål:

- Årligt odlad eller betad mark (alternativt uppgående i skötselområde, restaureringsmark som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog).
- Vålövskog i anslutning till väg.

4.5.3 Skötselåtgärder:

- Plöjning för att anlägga ny vall, bedrivande av betesdrift. Inga kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel får användas.
- Rönjning av sly längs stenmur. Slyet sprids ut i skötselområde Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog.

5 Friluftsliv

Området synes inte nyttjas av närboenden för rekreation. Med anledning av områdets begränsade storlek och läge kommer länsstyrelsen inte att prioritera att göra området tillgängligt.

5.1 Informationsskylt och parkeringsplats

Informationsskyltar bör sättas upp vid den blivande parkeringsplatsen, där minst 2 bilar bör få plats.

5.1 Vandringsled

I området bör en vandringsled anläggas, leden går cirka 1000 meter i skogsmark och cirka 670 meter på väg.

5.3 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering ska utföras enligt anvisningar från Naturvårdsverket.

6 Jakt och fiske

Naturreservatet medför inga inskränkningar i jakträtten.

7 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

8 Dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

8.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och skötselåtgärder. De skötselåtgärder som anges i skötselplanen ska ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

9 Kostnader och finansiering

9.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

9.2 Finansiering av förvaltningen

Staten ansvarar för (ev. bekostar):

- upprättande och revidering av skötselplan,
- utmärkning och underhåll av naturreservatets gränsutmärkning,
- tillverkning och underhåll av informationsskyltar, inkl skyltställ, 1 styck,
- tillsyn av naturreservatet,

Förvaltaren ansvarar för (ev. bekostar):

- genomförande av skötselplanens mål,
- uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder,
- övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling,

Förvaltaren och markägaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter till annan part.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

	Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel	Skapa död ved	Snarast	Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog	Förvaltaren	2	Åtgärderna görs motor-manuellt, inga skogsmaskiner
	Röjning/gallring av träd	Löpande	Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog	Förvaltaren	3	Motormanuellt
	Ringbarka gran	Snarast	Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog	Förvaltaren	2	Motormanuellt
	Hävd av äng	Årligen	Äng	Förvaltaren	1	Skärande redskap alt bränning
	Åkerbruk	Årligen	Åker	Arrendator	1	
Anläggningar	Uppsättning och underhåll av	Snarast, sedan	Bilaga A	Länsstyrelsen	1	

	informationsskylt	löpande				
	Iordningställande och underhåll av parkeringsplats	Efter servitut upprättats	Bilaga A	Länsstyrelsen	3	
	Uppsättning och underhåll av gränsmarkering	Snarast, sedan löpande	Hela området	Länsstyrelsen	1	

11 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2015

RE Nationellt utdöd	CR Akut hotad	EN Starkt hotad	VU Sårbar	NT Nära hotad	LC Livskraftig
------------------------	------------------	--------------------	--------------	------------------	-------------------

Kategori

Träd:

Alm, <i>Ulmus glabra</i>	CR
Ask, <i>fraxinus exelsius</i>	VU

Lavar:

Bokvårtlav, <i>Pyrenula nitida</i>	NT
Stiftklotterlav, <i>Opegrapha vermicellifera</i>	VU

Fåglar

Mindre hackspett, <i>Dendrocopos minor</i>	NT
Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i>	NT

12 Källor

12.1 Kartor

- Häradsekonomska kartan 1926-34, Nävlinge J112-3-60, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Laga skifte 1845, 11-DJU-31, Lantmätrimyndigheternas arkiv
- Flygfoto 1947, Lunds Universitet
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet © Geodatasamverkan

12.2 Litteratur

- Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>
- Riksantikvarieämbetets fornsök
- Ersättningsutredning, Värderingsbyrå, 2014

BILAGA A Skötselområden och anläggningar

Skötselområden

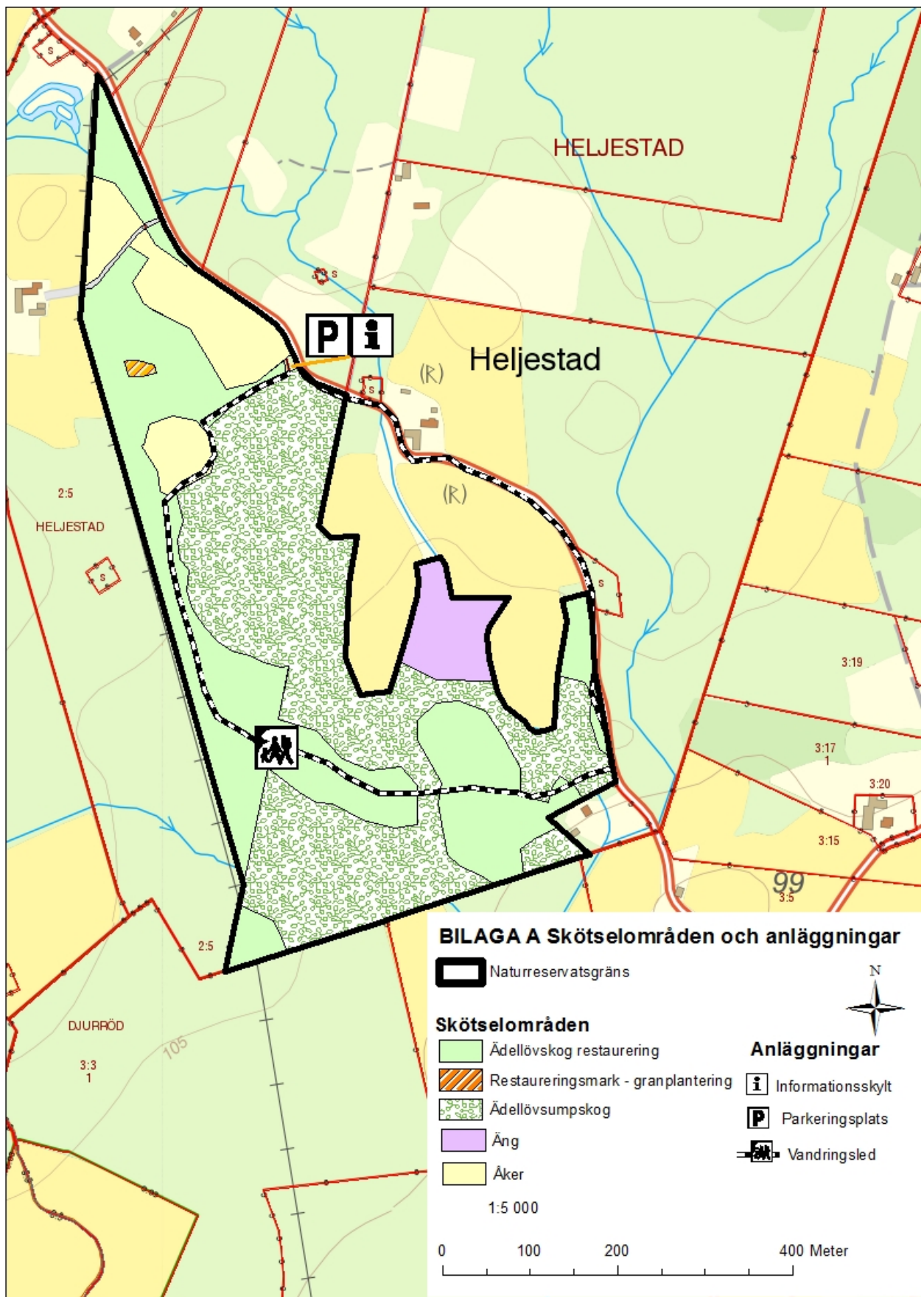
- Ädellövskog restaurering
- Restaureringsmark - granplantering
- Ädellövsumpskog
- Äng
- Åker

Anläggningar

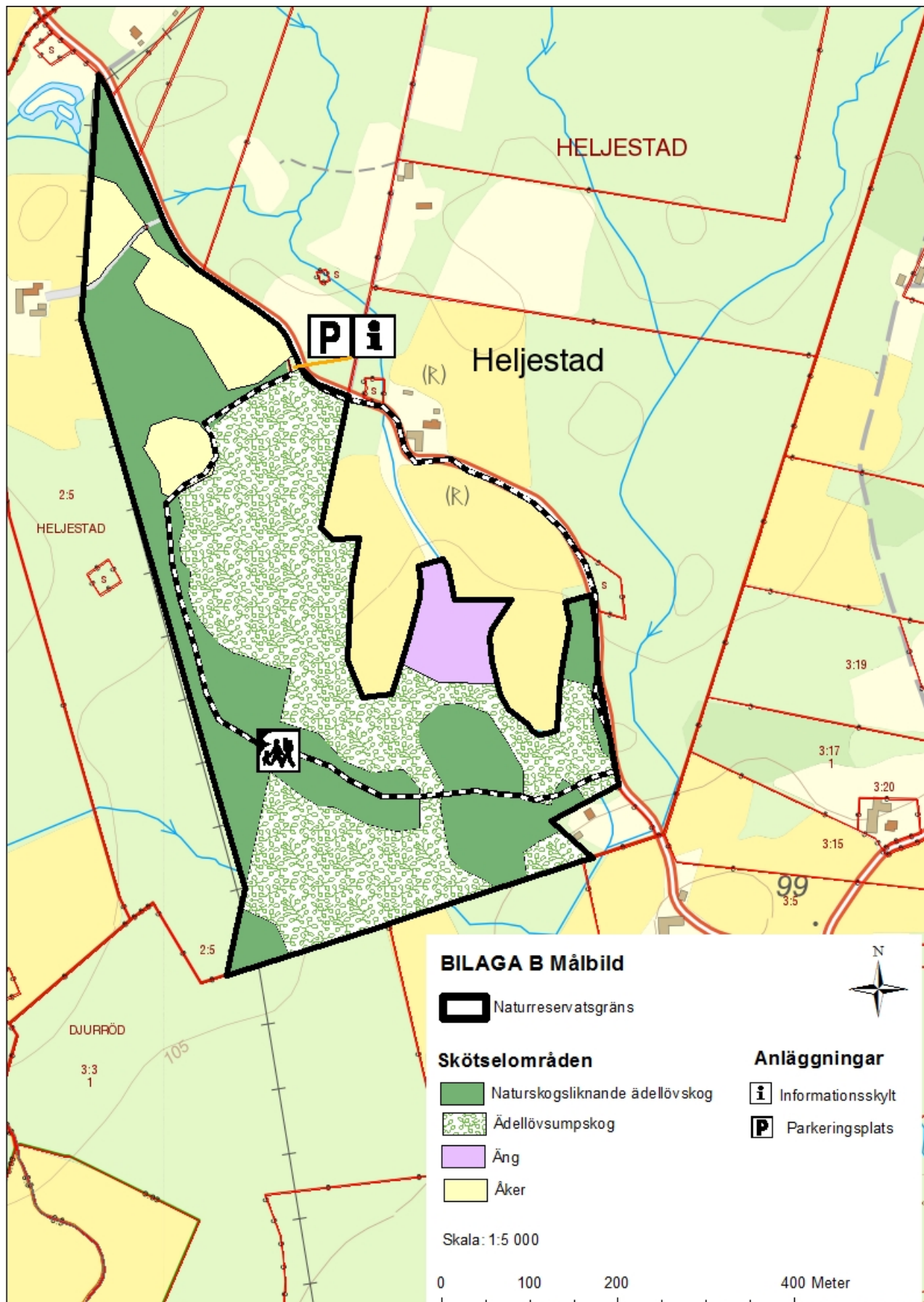
- Informationsskylt
- Parkeringsplats
- Vandringsled

1:5 000

0 100 200 400 Meter

Bilaga B. Målbild

Naturreservatet Heljestad i Kristianstads kommun utgörs delvis av en mycket ovanlig blandning av avenbok och ask. Floran är rik och bjuder bl.a. på skogsbingel, ramslök, gulplister, ormbär och orkidéerna Jungfru Marie nycklar och tvåblad.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller bl.a. en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till Regeringen, Miljö- och energidepartementet. **Överklagandet skall dock skickas till Länsstyrelsen i Skåne län, 205 15 Malmö.**

Av överklagandet skall framgå vilket beslut Ni överklagar (ange diarienummer) och hur Ni vill att beslutet skall ändras. Ni bör också tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras.

Skrivelsen skall undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er uppfattning så bör Ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande **senast den 18 maj 2018** annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver Ni veta mer om hur Ni skall göra kan Ni kontakta Länsstyrelsen, tel 010-224 10 00 (växel).